

Autor práce: Adam Duffek
Název práce: Manažeři lidských nadějí

Diplomová práce Adama Duffka s názvem Manažeři lidských nadějí se věnuje rozvojovému sektoru a roli rozvojových expertů a policy makers. Práce je rozdělena do jedenácti kapitol a čítá celkem 74 stran včetně úvodu a bibliografie. Gramatické a stylistické nedostatky odpovídají úrovni diplomových prací. Předložený text splňuje formální nároky na tento typ prací kladené.

V rámci své diplomové práce autor studoval světy, které obývají, a ve kterých se pohybují, rozvojoví experti a konzultanti při tvorbě oficiálních strategií a politik rozvojových projektů, aby nabídl hlubší poznání konstrukce expertního vědění a jeho vztah k legitimizaci rozvojových projektů a jejich úspěchů. Předkládané poznání čerpá z poctivého terénního etnografického výzkumu aktuálního rozvojového projektu na Slovensku, při kterém autor využil metodu tzv. multi-sited ethnography. Ta mu umožnila poznávat světy v romských osadách (příjemci pomoci) společně s těmi, které obývají rozvojoví pracovníci (nositelé pomoci) a státní úředníci. Při svém výzkumu se zaměřil na postoje a myšlení rozvojových expertů/aplikovaných antropologů, které průběžně konfrontoval s konceptualizací vůdčích autorů antropologie rozvoje. Tento metodologický design se ukázal klíčovým k hlubšímu pochopení rozvojové praxe a překročení obecně přijímaného vědění. To, jak ukázal, vykazuje signifikantní trhliny mezi touhami, vírou a empirickou zkušeností.

Diplomová práce Adama Duffka by neměla ujít pozornosti členů domovské katedry a to zejména část, ve které podrobuje aplikovanou antropologii a jejich nositele kritické reflexi. Přestože Katedra sociálních věd FF UPa nabízí studium oboru sociální antropologie, vzdělání většiny vyučujících nabízenému oboru neodpovídá. Absence antropologického vzdělání vyučujících katedry byla nahrazena důrazem na aplikovatelnost a použitelnost zejména v rámci humanitárního a rozvojového sektoru. Řečeno bez obalu, zatímco byla sociální antropologie na KSV v tichosti kolonizována absolventy jiných oborů (etnologie, geografie, žurnalistika, psychologie, pedagogika, sociální práce, atd.), antropologie byla proměněna v politiku, aby nikdo nepoznal, že pod nálepkou studijního programu Sociální antropologie samotní antropologové absentují. Pod taktovkou pokročilých kapitalistických vztahů produkce dochází na KSV k nemilosrdné komodifikaci sociovědního oboru. O to hodnotnější je skutečnost, že autor ve své diplomové práci dokáže tento moment odhalit a čerpat z práce předních světových antropologů i kriticky analyzovat:

“Navzdory tomu, že jsem ani já, ani moji spolužáci nedostali profesionální výcvik, který by měli obdržet pracovníci rozvojových organizací ve snaze předcházet podobným nezamýšleným problémům, snažili jsme se naši pozicionalitu a jednotlivé kroky reflektovat.” (56)

KSV tím dala vzniknout nebezpečnému paradoxu, ve kterém jsou studující vedeni k praktickému využití oboru, ve kterém nemají příležitost získat kvalitní vzdělání. Nejen, že se autor dokázal vymanit ze spárů symbolického násilí, jež je neoddelitelnou součástí pedagogické praxe. Ve své diplomové práci také přesvědčivě ukázal, že důraz na aplikovatelnost neodpovídá vzdělání, které studujícím KSV nabízí. Jinými slovy, studující jsou vedeni k aplikování získaného vědění pro sociální změnu přesto, že jim nebyly nabídnuty nástroje či technologie, které by jim konstrukci budoucnosti umožnily. V kontextu celého paradoxu je třeba připomenout, že podobnými nástroji nedisponuje ani vlastní sociální antropologie. KSV UPa učinila ze sociální antropologie, slovy Toscaniho, nabarvenou zdechlinu.

“[...] nabyl jsem značných pochyb o jednoduché a eticky čisté aplikaci antropologického vědění s jasně predikovatelnými výsledky. Když tedy budu následovat Fassinovo přemýšlení, mohu napsat, že díky problematizování humanitárního diskurzu vetkaného do mého studia jsem si zproblematizoval své studium jako celek.” (32) Jak píše Fassin, emoce předchází smysl dobra, morálnost se odvozuje z emocí a zkušenost empatie předchází skutečný smysl dobra [...] což nelze považovat za oblast vědeckého bádání (Fassin 2012: 1, 244). (Ibid.)

Adam Duffek po celou dobu studia na KSV patřil mezi vynikající a zodpovědné studenty a této pověsti dostal i svojí diplomovou práci. Poctivý přístup autora na cestě za poznáním, které ve své diplomové práci předkládá, dobře vystihuje Žižekovo “reality hurts”. Navzdory vlastní etnografické zkušenosti nebyl Adam dlouho schopen své výzkumné poznání přijmout. Přestože mu terénní zkušenost zcela jasně ukázala nesoulad mezi rozvojovými politikami, rétorikou rozvojových pracovníků a praxí rozvojových projektů, zatímco se výsledky projektů míjeli s předem stanovenými cíly, překonání vlivů humanitárního diskurzu vyžadovalo náročnou a bolestivou cestu. Za to si zaslouží nemalou chválu.

Diplomovou práci Adama Duffka s názvem Manažeři lidských nadějí doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm 1.

Tomáš Ryška, Ph.D.

V Brně dne 17.5.2017